

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Diarienummer: Ju2025/01727

Yttrande över utkast till lagrådsremiss om privatkopieringsersättning (Ju2025/01727)

Detta remissyttrande avges av Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI) ek. för. Organisationen grundades år 1963 och är den kollektiva icke-vinstdrivande organisationen i Sverige som bevakar artisters och musikers rättigheter inom ramen för både svensk och internationell lagstiftning. SAMI representerar drygt 58 000 direktanslutna artister och musiker, och samlar in upphovsrättslig ersättning när musik används offentligt, både nationellt och internationellt.

Inledning

En stark och väl fungerande upphovsrätt är en grundförutsättning för att utövande konstnärer ska kunna försörja sig, utvecklas konstnärligt och bidra till ett levande kulturliv. Privatkopieringsersättningen enligt svensk rätt är inte en historisk kvarleva utan en fortsatt nödvändig och relevant del av det upphovsrättsliga systemet även i en digitaliserad och teknikneutral upphovsrättsmiljö. Den svenska modellen har fungerat som ett stabilt och rättssäkert system över lång tid och ersättningen utgör en återkommande och viktig inkomstkälla för enskilda rättighetshavare, inte minst för utövare på musikområdet. Något som i sin tur bidrar till förutsättningarna för konstnärlig verksamhet och därmed kulturell återväxt. Teknikutvecklingen har inte minskat behovet av privatkopieringsersättning – tvärtom har den förstärkt dess relevans, då privatkopiering sker i nya former som inte täcks av traditionella licensmodeller.

Att bevara och vidareutveckla denna modell är avgörande för att säkerställa rättighetshavares möjligheter att fortsätta skapa, verka och bidra till ett rikt och mångsidigt kulturliv.

SAMI övergripande synpunkter

SAMI har tidigare yttrat sig över utredningen Privatkopieringsersättningen i framtiden (SOU 2022:20) samt över regeringens promemoria Ändrade ersättningsregler för privatkopiering (Ju2025/00414) och vidhåller i relevanta delar vad som framförts i de yttrandena.

Beträffande det nu remitterade utkastet till lagrådsremiss ställer sig SAMI bakom och ansluter sig till det yttrande som Copyswede och KLYS har lämnat. Copyswede har en unik

och djupgående insyn i hur dagens ersättningssystem för privatkopiering fungerar i praktiken, och besitter den mest omfattande expertisen på området. Mot denna bakgrund bör Copyswedes bedömningar och förslag vara vägledande för det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Offlinekopiering och ersättnings storlek

SAMI vill i tillägg till vad som redan framförts i Copyswedes och KLYS yttrande särskilt understryka följande:

Beträffande frågan om offlinekopieringens betydelse för den samlade rimliga kompensationen, delar SAMI bedömningen att denna fråga kan och bör hanteras inom ramen för tillämpningen.

SAMI delar också utkastets bedömning att den ersättning som nuvarande system genererar måste ses som vägledande för vad som kan anses vara en rimlig ersättning på schablonnivå, utifrån vad som omfattas och tidigare har omfattats av systemet. Även utredaren har fört ett liknande resonemang och framhållit att branschavtalet, samt det resultat som detta genererat, uttrycker en rimlig kompensation med hänsyn till de faktorer som parterna beaktat vid fastställandet av ersättningsnivåerna.

Som KLYS och Copyswede påpekar i sitt yttrande, kan de föreslagna ändringarna samlat förväntas påverka den totala nivån på rimlig kompensation på flera sätt – inte minst de förslag som i flera avseenden utvidgar kretsen av verk som omfattas av PKE. Även SAMI menar att detta innebär att ersättningen kommer att behöva höjas jämfört med dagens nivå alldeles oavsett utgången av målet i EU-domstolen.

Denna slutsats förstärks ytterligare av den samlade rimliga nivån på kompensation i Sverige i dagsläget motsvarar den danska, där offlinekopiering uttryckligen är undantagen och där text och bild inte omfattas.

Beräkningsgrunden för analoga anordningar

SAMI avstyrker förslaget att beräkningsgrunden för analoga upptagningar utgår. Argumentet att analoga anordningar, som kassett- och vhs-band, kan antas användas privatkopiering i begränsad omfattning utgör inte tillräckliga skäl för att utesluta analoga anordningar från ersättningsrätten. SAMI delar inte heller uppfattningen att det är möjligt att anta att teknikutvecklingen inte kommer medföra någon förändring. Till exempel har 3D-skrivare medfört nya möjligheter att privatkopiera musik på vinyl och det kan antas att denna teknik, och liknande tekniker, kommer att utvecklas och förfinas inom en snar framtid.

Datum för ikraftträdande

SAMI delar utkastets uppfattning att ändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Samtidigt måste SAMI påpeka, på samma sätt som gjordes i SAMI:s remissvar över promemorian Ändrade ersättningsregler för användning av musik (Ju2024/02104), att författningsändringar bör förläggas till helårsskifte av systemtekniska skäl och det gäller även de nu aktuella förslagen.

Stefan Lagrell, VD SAMI